

EV. LUT. USKONTO

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävä on antaa oppilaalle laaja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys. Uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys on uskontoon, katsomuksiin ja etiikkaan liittyvää tietoa, taitoa ja asennetta. Opetus edistää uskontojen ja katsomusten monilukutaitoa. Opetuksessa käsitellään opiskeltavaa uskontoa, muita uskontoja ja katsomuksia sekä eettistä ajattelua lähtien oppilaan omasta lähiympäristöstä, Helsingistä ja laajentuen kohti Suomea ja maailmaa.

Tavoitteena on, että oppilas

- tuntee keskeiset asiat opiskeltavasta uskonnosta ja sen monimuotoisuudesta
- tuntee keskeisiä asioita muista uskonnoista ja uskonottomuudesta
- osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia monipuolisesti eri näkökulmista
- tuntee keskeisiä asioita uskontokritiikistä ja katsomusten välisestä dialogista
- osaa kunnioittaa elämää, jokaisen ihmisarvoa sekä omaa ja toisen pyhää
- tuntee eettisen ajattelun perusteita ja osaa keskustella eettisistä kysymyksistä
- saa aineksia oman identiteetin, elämänsä katsomuksen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen
- kasvaa vastuulliseksi ja suvaitseväiseksi yhteisön ja yhteiskunnan jäseneksi sekä maailmankansalaiseksi
- oppii ymmärtämään ja sietämään erilaisuutta.

Uskonnon opetuksessa perehdytään opiskeltavaan uskontoon kulttuurisena, historiallisena ja yhteiskunnallisena ilmiönä. Opetuksessa syvennetään ja rikastetaan tietoa opiskeltavan uskonnon juurista, lähteistä, opista ja opetuksista sekä vaikutuksista maailmassa.

Opetuksessa tutustutaan sekä maailman suuriin uskontoperinteisiin, että uskonottomuuteen. Opetuksessa tarkastellaan uskontojen yhteiskunnallista ja poliittista vaikutusta sekä uskonnonvapautta ja opetellaan tunnistamaan ja analysoimaan uskonnollisia teemoja tieteessä, mediassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa.

Opetuksessa käsitellään eettisen ajattelun keskeiset käsitteet sekä opiskeltavan uskonnon eettiset periaatteet. Opetuksessa perehdytään Ihmisoikeuksien yleismaailmalliseen

julistukseen sekä eri uskontojen ja katsomusten eettisiin näkemyksiin. Opetuksessa pohditaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä ja ajankohtaisia eettisiä ongelmia. Uskonnon opetus tarjoaa oppilaille voimavaroja kasvuun kohti aikuisuutta ja aineksia oman ajattelun kehittämiseen. Se auttaa myös kehittämään ymmärrystä ja suvaitsevaisuutta muita, kenties erilaisiakin, ihmisiä kohtaan. Opetuksella halutaan edistää eri uskonto- ja kirkkokuntien välistä kanssakäymistä ja vuorovaikutusta, sekä edistää suvaitsevaisuutta ja ymmärrystä näiden välillä.

Oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet

Opetuksessa pyritään kiireettömyyteen ja avoimen, luottamuksellisen keskusteluilmapiirin luomiseen. Keskeistä on opittavien asioiden syventävä käsitteellistäminen ja käsitteiden yhteinen pohdinta oppilasta arvostavassa ja kunnioittavassa ilmapiirissä. Oppilaita rohkaistaan vuorovaikutukselliseen oppimiseen, keskusteluun ja omien mielipiteiden perusteluun sekä erilaisuuden hyväksymiseen. Opetuksessa keskeistä on oppilaslähtöisyys ja oppilaan oman kokemusmaailman kunnioittaminen etenkin eettisiä kysymyksiä tarkasteltaessa. Luovat, toiminnalliset ja elämykselliset menetelmät, projektit ja keskustelut tukevat oppilasta kokonaisvaltaisena, kaikkia aistejaan oppimisessa hyödyntävänä vuorovaikutustaitoisena ja aktiivisena oppijana.

Opetuksessa voidaan toteuttaa yksilö- tai ryhmäprojekteja myös oppiaineen eri oppimäärien kesken sekä oppiainerajat ylittäen. Katsomusaineiden opettajilla on hyvä mahdollisuus tehdä yhteistyötä esimerkiksi opettajavierailujen ja -vaihtojen, oppilasvierailujen ja yhdessä opettamisen keinoin. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti ja vuorovaikutteisesti tieto- ja viestintäteknologiaa sekä digitaalisia sisältöjä ja mediaa. Kertomuksia, musiikkia, kuvataidetta, draamaa sekä vierailijoita ja vierailuja eri kohteisiin käytetään tukemaan monipuolista työskentelyä ja oppimisen iloa. Helsinkiläisessä uskonnon opetuksessa otetaan huomioon kaupungin tarjoamat mahdollisuudet: kulttuurien moninaisuus omassa luokassa, koulussa ja asuinalueella, museot ja näyttelyt, uskonnolliset yhteisöt ja kansalaisjärjestöt.

Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Uskonnon eri oppimäärien opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat kuten kielitaito ja kulttuuritausta. Keskeisiä käsitteitä pohditaan ja avataan niin, että niiden ymmärtäminen on mahdollista kaikille oppilaille. Käytettävät työtavat sovitetaan ikäkauteen. Opetuksessa luodaan oppimista, osallisuutta ja yhteistyötä edistäviä yhteisiä tilanteita sekä ohjataan ja vahvistetaan oppilaan opiskelutaitoja ja oma-aloitteisuutta.

Oppilaan oppimisen arviointi

Arviointi perustuu työskentelyn havainnointiin ja keskusteluihin sekä oppilaiden monimuotoisten tuotosten tarkasteluun. Tuotosten sisällön lisäksi arvioidaan opiskeluprosessia ja työn eri vaiheita. Arviointi on monipuolista ja oppilaille annettava palaute ohjaavaa ja kannustavaa. Oppilaille annetaan säännöllisesti tietoa oppimisen edistymisestä ja suoriutumisesta suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Oppilaiden itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään arvioinnin tukena.

Päättöarviointi sijoittuu siihen lukuvuoteen, jona oppiaineen opiskelu päättyy kaikille yhteisenä oppiaineena. Päättöarvioinnilla määritellään, miten oppilas on opiskelun päättyessä saavuttanut uskonnon oppimäärän tavoitteet. Päättöarvosana muodostetaan suhteuttamalla oppilaan osaamisen taso valtakunnallisiin päättöarvioinnin kriteereihin. Osaaminen oppiaineessa kehittyy kumulatiivisesti oppilaiden ajattelun taitojen syventyessä. Päättöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon kaikki valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle vastaava tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa. Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista. Arvosanan kahdeksan tason ylittäminen joidenkin tavoitteiden osalta voi kompensoida tasoa heikomman suoriutumisen joidenkin muiden tavoitteiden osalta.

Ilmiöoppiminen ja uskonto

Uskonnon opiskelussa käsitellään uskontoilmiön moninaisuutta ja uskontojen sisäistä monimuotoisuutta. Keskeistä on uskonnon yhteys kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä etiikka ja oppilaiden elämänkysymykset. Uskonnon opiskelu ja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys edellyttävät näiden ilmiöiden ja niiden välisten suhteiden hahmottamista ikäkautta vastaavalla tavalla. Ilmiökokonaisuuksia suunnitellaan yhdessä oppilaiden

kanssa. Uskonnon opiskelu mahdollistaa laaja-alaisten tietojen ja taitojen oppimisen sekä uskontokohtaisten oppimäärien sisällä, eri uskonto-oppimäärien yhteistyönä, että moniaineisena yhteistyönä.

Uskonnon opiskelussa korostuvat uskontojen moninaisuus, niiden sisäinen monimuotoisuus, yhteys kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä etiikka ja maailmankatsomukselliset kysymykset. Uskonnon opiskelu ja uskonnollinen ja katsomuksellinen yleissivistys edellyttävät näiden ilmiöiden ja niiden välisten suhteiden hahmottamista eli ymmärryksen syntymistä.

Uskonnon opiskelu mahdollistaa laaja-alaisten tietojen ja taitojen oppimisen sekä uskontokohtaisten oppimäärien sisällä, eri uskonto-oppimäärien yhteistyönä, että moniaineisena yhteistyönä. Monien uskonto-oppiaineeseen liittyvien ilmiöiden tutkiminen hyötyy laajasti yhteistyöstä muiden oppiaineiden ja ympäristön toimijoiden kanssa. Oppimisympäristöjen ja aiheiden valitsemisessa hyödynnetään paikallisuutta, katsomusyhteisöjä ja oppimisen digitaalisia mahdollisuuksia. Mahdollista on myös koota asiantuntijaverkoston oppilaiden ja opettajien käyttöön. Oppimiskokonaisuuksia suunnitellaan ja muotoillaan yhdessä oppilaiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

L1 – Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- oppilas tunnistaa uskontoilmiöön liittyviä piirteitä, ymmärtää uskontoilmiön moninaisuuden ja havaitsee uskonnon vaikutuksia kulttuurissa ja kulttuurin vaikutuksia uskontoon sekä osaa soveltaa oppimaansa uusissa tilanteissa
- eettisen ajattelun kehittymistä tuetaan pohtien oikeaa ja väärää, hyvää elämää ja hyveitä sekä eettisen toiminnan periaatteita
- oppilas tunnistaa kristinuskoon liittyviä piirteitä, ymmärtää kristinuskon moninaisuutta ja havaitsee kristinuskon vaikutuksia kulttuurissa ja päinvastoin sekä osaa soveltaa oppimaansa uusissa tilanteissa x opitaan analysoimaan omia havaintoja, esteettinen ajattelu
- argumentaatio ja perustelu
- eettisen näkökulman tunnistaminen, ilmaisu ja perusteleminen, sekä oman ajattelun kehittäminen laajemmin ja kasvu ihmisenä

L2 – Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- oppilaita ohjataan tunnistamaan, miten uskonnot ja katsomukset sekä kirkkokunnat ja kristilliset yhteisöt vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa Helsingissä ja maailmalla. Oppilaiden maailmankuva avartuu ja taito käydä dialogia kehittyy.
- oppilaita ohjataan tunnistamaan, miten luterilaisuus vaikuttaa yhteiskunnassa ja arjessa Suomessa ja maailmalla.
- omien kulttuuristen juurien tunnistaminen ja arvostaminen
- opetellaan kuuntelemaan muita, näkemään asioita toisten silmin sekä löytämään vaihtoehtoja ja luovia ratkaisuja.

L3 – Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- oppilaita ohjataan tunnistamaan, miten kulttuurit, uskonnot ja katsomukset vaikuttavat yhteiskunnassa ja arjessa sekä pohtimaan, millaisia asioita ei voida ihmisoikeuksien vastaisina hyväksyä.
- oppilaita ohjataan ja kannustetaan ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja arjen sujumisesta.

L4 – Monilukutaito

- opetuksessa vahvistetaan kulttuurista ja katsomuksellista lukutaitoa ja syvennetään symbolijärjestelmien avulla ilmaistuun ja ilmenevään tietoon.

L5 – Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- tiedon hankintaa erilaisista lähteistä ja niiden kriittistä arvioimista ja soveltamista

L6 – Työelämätaidot ja yrittäjyys

- oppilaiden kanssa pohditaan teknologiaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ja tulevaisuuden mahdollisuuksia
- kulttuurinen ja eettinen osaaminen erilaisilla ammattialoilla

L7 – Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- oppilaita ohjataan tarkastelemaan kulutustottumuksiaan kestävän tulevaisuuden näkökulmasta, tarkastelemaan mainosviestintää analyttisesti ja toimimaan kriittisinä ja vastuullisina kuluttajina.

Vuosiluokan 7. laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	L1	Uskonnon eri ulottuvuuksia Uskonnon vaikutuksia kulttuuriin Ympäriöivän kulttuurin vaikutuksia uskontoon
T3 ohjata oppilasta perehtymään uskontoihin ja katsomuksiin eri puolilla maailmaa sekä uskonottomuuteen	L2, L5	Suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä ja perusopetuksia Luonnonuskonnot, uskonottomuus ja uskontokritiikki Uskontotilanne Suomessa ja Helsingissä
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	L3, L4,L5	Symbolit ja vertauskuvat Riitit ja pyhät paikat ajankohtaisia esimerkkejä uskontojen vaikutuksesta
T6 ohjata oppilasta perehtymään uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin	L1	Uskontojen ja katsomusten eettisiä opetuksia
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	L1, L3	Läpäisevästi eri aihepiirien opiskelun yhteydessä

Vuosiluokan 8. laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	L1, L2	Kristinuskon moninaisuus: kirkkokuntia ja kristillisiä yhteisöjä eri puolilla maailmaa Levinneisyys, synty ja keskeiset opetukset Eurooppalaisuus ja kristinuskon kulttuurivaikutuksia Kirkkokunnat Helsingissä ja Suomessa
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojaan opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	L2	Luterilaisuuden levinneisyys, synty ja keskeiset opetukset Luterilaisuuden merkitys nyky-Suomessa
T4 ohjata oppilasta tuntemaan eri uskontojen ja katsomusten tapoja ja symboleita sekä tunnistamaan uskonnollisia aiheita mediassa, maailmanpolitiikassa, taiteessa ja populaarikulttuurissa	L2, L4, L5	Symbolit ja vertauskuvat Riitit ja pyhät paikat esimerkkejä uskontojen vaikutuksesta politiikkaan, taiteeseen ja populaarikulttuuriin
T6 ohjata oppilasta perehtymään opiskeltavan uskonnon eettisiin periaatteisiin	L1, L2, L3	Kristinuskon eettisiä opetuksia
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänkysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin	L1, L2, L3	Kristillisten kirkkojen eettisiä painotuksia

Vuosiluokan 9. laaja-alaisen osaamisen tavoitteet sekä sisältöalueet

Opetuksen tavoitteet	Laaja-alainen osaaminen	Sisällöt
T1 ohjata oppilasta havaitsemaan uskonnon ja kulttuurin vuorovaikutus sekä tunnistamaan uskontoon liittyvä monimuotoisuus	L1, L2, L4	Raamatun kulttuurivaikutuksia
T2 ohjata oppilasta syventämään tietojään opiskeltavasta uskonnosta ja sen vaikutuksista	L2	Raamatun syntyhistoria ja keskeinen sisältö
T5 ohjata oppilasta havaitsemaan ja arvioimaan erilaisia argumentaation tapoja sekä uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja	L1, L4	Raamatun tulkintatapoja ja tieteellinen tutkiminen Uskonnollisen ja tieteellisen lähestymistavan eroja
T6 ohjata oppilasta perehtymään eettisen ajattelun keskeisiin käsitteisiin, ihmisoikeuksiin sekä opiskeltavan uskonnon ja muiden uskontojen ja katsomusten eettisiin periaatteisiin T7 auttaa oppilasta pohtimaan uskontojen ja katsomusten maailmanlaajuisista merkitystä ihmisten valintojen perusteina ja ohjaajina	L1, L2	Esim. etiikka, eettiset arvot, moraali YK:n yleismaailmallinen ihmisoikeuksien julistus Ihmisoikeusloukkauksia syrjinnästä holokaustiin Kertausta uskontojen ja katsomusten eettisistä opetuksista
T8 rohkaista oppilasta pohtimaan ihmisyyteen kuuluvia elämänskysymyksiä, ajankohtaisia eettisiä kysymyksiä ja omien arvojen suhdetta niihin T9 innostaa oppilasta tutkimaan omien valintojensa eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta hyvinvointiin ja kannustaa kestävään elämäntapaan T10 rohkaista oppilaita kohtaamaan erilaisia ihmisiä nyt ja tulevaisuudessa jatko-opinnoissa, työelämässä ja vapaa-ajalla	L1, L3, L5, L6, L7	Oppilaiden kokemuksista ja lähipiiristä nousevat tärkeät elämänskysymykset Eettisiä valintoja ja vaikuttamista Helsingissä Paikallinen ja globaali vastuu ihmisistä, eläimistä ja ympäristöstä Mahdollisuuksien mukaan käytännön kohtaaminen eri uskonto- ja kirkkokuntiin kuuluvien kanssa, sekä eettisten näkemysten/käsitysten vertailu